

**ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВ ЛЮДИНИ ЧЕТВЕРТОГО
ПОКОЛІННЯ У СИСТЕМІ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я:
матеріали Міжнародної науково-практичної
конференції (12 квітня 2019 року, м. Ужгород)**

І·П·П·М·ПЧ
2019

ЦЕНТР
українсько-європейського
наукового співробітництва

Ужгород
2019

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ “Ужгородський національний університет”
Центр україно-європейського наукового співробітництва
НДІ порівняльного публічного права та міжнародного права
Координаційна рада молодих юристів при Головному територіальному
управлінні юстиції у Закарпатській області

**ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВ ЛЮДИНИ ЧЕТВЕРТОГО
ПОКОЛІННЯ У СИСТЕМІ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я:**

матеріали Міжнародної науково-практичної конференції
(12 квітня 2019 року, м. Ужгород)

Ужгород
Видавництво Олександри Гаркуші
2019

MINISTRY OF EDUCATION AND SCIENCE OF UKRAINE
Uzhhorod National University
Center of Ukrainian-European scientific cooperation
Institute for Comparative Public Law and International Law
Coordinating Council of Young Lawyers at the Main Territorial Department of
Justice in the Transcarpathian region

**ENSURING THE HUMAN RIGHTS OF THE FOURTH
GENERATION IN THE HEALTH CARE SYSTEM:**

materials of International Scholarly Conference
(April 12, 2019, Uzhhorod)

Uzhhorod
Publishing house of Olexandra Harkusha
2019

У науковому збірнику опубліковано матеріали Міжнародної науково-практичної конференції “Забезпечення прав людини четвертого покоління у системі охорони здоров’я”, що відбулася 12 квітня 2019 р. на базі ДВНЗ “Ужгородський національний університет”.

Для наукових та науково-педагогічних працівників, докторантів, аспірантів, студентів правничого напрямку, юристів-практиків, усіх, хто цікавиться питаннями юриспруденції.

Редакційна колегія:

Рогач О.Я. – проректор із науково-педагогічної роботи ДВНЗ “УжНУ”, д.ю.н., професор; **Лазур Я.В.** – декан юридичного факультету ДВНЗ “УжНУ”, д.ю.н., професор; **Булеца С.Б.** – завідувач кафедри цивільного права та процесу ДВНЗ “УжНУ”, д.ю.н., професор; **Barzó Tímea** – head of department of civil law, associate professor in the University of Miskolc, Dr., PhD; **Бисага Ю.М.** – зав. кафедри конституційного права та порівняльного правознавства ДВНЗ “УжНУ”, д.ю.н., проф.; **Белов Д.М.** – д.ю.н., проф., проф. кафедри конституційного права та порівняльного правознавства ДВНЗ “УжНУ”; **Білаш О.В.** – заст. декана юридичного факультету ДВНЗ “УжНУ”, к.ю.н., доц.; **Болдіжар С.О.** – к.ю.н., доцент кафедри адмін., фінанс. та інформ. права ДВНЗ “УжНУ”; **Динис Г.Г.** – зав. кафедри міжнародного права ДВНЗ “УжНУ”, к.ю.н., проф.; **Заборовський В.В.** – д.ю.н., проф. кафедри цивільного права та процесу ДВНЗ “УжНУ”; **Карабін Т.О.** – зав. кафедри адмін., фінанс. та інформ. права ДВНЗ “УжНУ”, д.ю.н.; **Ленгер Я.І.** – д.ю.н., проф. кафедри конституційного права та порівняльного правознавства ДВНЗ “УжНУ”; **Менджул М.В.** – к.ю.н., доц., доц. кафедри цивільного права та процесу ДВНЗ “УжНУ”; **Паніна Ю.С.** – к.ю.н., доц. кафедри цивільного права та процесу ДВНЗ “УжНУ”; **Савчин М.В.** – директор НДІ порівняльного публічного права та міжнародного права ДВНЗ “УжНУ”, д.ю.н., проф.; **Сливка О.О.** – заст. декана юридичного факультету ДВНЗ “УжНУ”, к.ю.н.; **Сухан І.С.** – к.ю.н., доцент кафедри адмін., фінанс. та інформ. права ДВНЗ “УжНУ”; **Черевко П.П.** – заст. декана юридичного факультету ДВНЗ “УжНУ”, к.ю.н., доц.; **Чепис О.І.** – к.ю.н., доц., доц. кафедри цивільного права та процесу ДВНЗ “УжНУ”; **Фрідманський Р.М.** – заст. декана юридичного факультету ДВНЗ “УжНУ”, к.ю.н., доц.

Рекомендовано до друку

*Вченою радою ДВНЗ “Ужгородський національний університет”
(протокол № 4 від 18 квітня 2019 року)*

Міжнародна науково-практична конференція проведена в рамках проекту “Забезпечення реалізації прав людини четвертого покоління у системі охорони здоров’я”, що фінансується Міністерством освіти і науки України.

Оргкомітет Міжнародної науково-практичної конференції “Забезпечення прав людини четвертого покоління у системі охорони здоров’я” може не поділяти думки учасників. Відповідальність за зміст і достовірність поданого матеріалу несуть автори та їхні наукові керівники.

The scholarly collection of materials contains abstracts of International Scholarly Conference 'Ensuring the Human Rights of the Fourth Generation in the Health Care System', held on April 12, 2019 on the basis of Uzhhorod National University.

For scholarly and teaching staff, doctoral students, PhD students, students of law specialties, practitioners and all interested in law.

Editorial board:

Oleksandr Rohach – Vice-Rector for Academic Policy and Research of UzhNU, Doctor of Sciences (Law), Professor; **Yaroslav Lazur** – Dean of the Faculty of Law of UzhNU, Doctor of Sciences (Law), Professor; **Sibilla Buletsa** – Head of the Department of Civil Law and Civil Procedure Law of UzhNU, Doctor of Sciences (Law), Professor; **Barzó Tímea** – Head of the Department of Civil Law, associate professor in the University of Miskolc, Dr., PhD; **Yuriy Hysaha** – Head of the Department of Constitutional Law and Comparative Legislature of UzhNU, Doctor of Sciences (Law), Professor; **Dmytro Bielov** – Professor of the Department of Constitutional Law and Comparative Legislature of UzhNU, Doctor of Sciences (Law), Professor; **Oleksandr Bilash** – Deputy dean of the Faculty of Law of UzhNU, associate prof., PhD; **Sandra Boldizhar** – Associate prof. of the Department of Administrative, Financial and Information Law of UzhNU, PhD; **Heorhiy Dynys** – Head of Department of International Law of UzhNU, Professor; **Viktor Zaborovsky** – Prof. of the Department of Civil Law and Process of UzhNU, Doctor of Sciences (Law); **Tetiana Karabin** – Head of Department of Administrative, Financial and Information Law of UzhNU, Doctor of Sciences (Law); **Lenher Yana** – Professor of the Department of Constitutional Law and Comparative Legislature of UzhNU, Doctor of Sciences (Law); **Mariya Mendzul** – Associate prof. of the Department of Civil Law and Process of UzhNU, associate prof., PhD; **Yulia Panina** – Associate professor of the Department of Civil Law and Process of UzhNU, PhD; **Mykhailo Savchyn** – Director of Scientific and Research Institute of Comparative Public Law and International Law of UzhNU, Doctor of Sciences (Law), Professor; **Oleksandr Slyvka** – Deputy dean of the Faculty of Law of UzhNU, PhD; **Irina Sukhan** – Associate prof. of the Department of Administrative, Financial and Information Law of UzhNU, PhD; **Pavlo Cherevko** – Deputy dean of the Faculty of Law of UzhNU, associate prof., PhD; **Olesya Chepys** – Associate prof. of the Department of Civil Law and Process of UzhNU, associate prof., PhD; **Fridmanskyy Roman** – Deputy dean of the Faculty of Law of UzhNU, associate prof., PhD.

International Scholarly Conference 'Ensuring the Human Rights of the Fourth Generation in the Health Care System' was held in the frames of the Project, funded by the Ministry of Education and Science of Ukraine.

ЗМІСТ

Вступне слово	8
Barzó Tímea. Compensation of blood supply damage	11
Byelov Dmytry. Social networks and human rights of the fourth generation	20
Булеца С.Б. Смарт-контракти в медицині	23
Korn Ferdinand. Recht auf gesundheitsschutz als katalogisiertes grundrecht und freiheit im verfassungssystem der Slowakischen republik	25
Judit Zákány. Rights of patients and possibilities of legal protection in the area of healthcare services in Hungary	32
Бисага Ю.Ю. Право на професійну правничу допомогу в системі конституційних гарантій забезпечення прав і свобод людини	41
Болдіжар С.О., Пішта В.І. Механізм адміністративно-правового регулювання щодо забезпечення прав людини четвертого покоління у системі охорони здоров'я: загальна характеристика	44
Брюховецька М.С. Право на посмертне донорство у системі четвертого покоління прав у сфері охорони здоров'я	48
Гербут В. Право на одностатевий союз в практиці Європейського суду з прав людини	52
Громовчук М.В. Евтаназія в Нідерландах: право на гідну смерть чи вбивство з милосердя?	59
Дьордяй В.І. Кримінологічний погляд на транснаціональну злочинність через призму незаконної торгівлі людськими органами	64
Заборовський В.В., Стойка А.В. Юридичне закріплення "гендерної нейтральності" як один з елементів забезпечення реалізації прав людини четвертого покоління	71
Казакова Л.О. Кесарів розтин – елективне право вагітної на розпорядження своїм тілом чи медичне показання: правовий аспект	75
Книш С.В. Проблеми адміністративно-правового регулювання відносин у сфері сурогатного материнства в Україні	78
Логвиненко Б.О. Перспективи визнання права на евтаназію в Україні	81
Логвиненко О.Л. Окремі питання забезпечення права на охорону здоров'я у кіберпросторі	84
Менджул М.В. Правові засади сурогатного материнства: окремі аспекти	86
Надьон В.В. Правова категорія "конфлікту" як підстава для захисту прав пацієнтів	90
Паніна Ю.С. Правові засади реалізації прав людини четвертого покоління у сфері охорони здоров'я за законодавством України	95

Подорожна Т.С., Євхутич І.М. Юридичні аспекти трансплантації органів і тканин людського організму: окремі аспекти кримінальної відповідальності	100
Рогач М.О. Поняття та основні правові проблеми донації репродуктивних клітин та ембріонів в Україні	105
Савчин М.В. Вплив біоетики на сутнісний зміст прав людини: окремі думки про природу прав четвертого покоління	112
Сафрончик О.І. Окремі аспекти припинення релігійного шлюбу	116
Сухан І.С. Впровадження медичної реформи в Україні та права людини четвертого покоління у системі охорони здоров'я	119
Туряниця В.В., Гартман М.Т., Бадида А.Ю. Фактори, що зумовили появу нового, четвертого покоління прав, їх основні складові та проблеми практичної реалізації	122
Уварова Н.В. До проблеми реалізації права на зміну (корекцію) статевий належності в Україні	126
Чечерський В.І. Природне право людини на репродуктивне самовизначення і біологічний фактор	129
Явор О.А. Захист особистих немайнових прав особливо уразливих соціальних груп фізичних осіб у сфері надання медичної допомоги	134
Менджул М.В., Довба Т.В. Заборона клонування людини: правові та етичні аспекти	140
Белей А.М. Проблемні аспекти правової охорони ембріона та плоду людини	142
Головко І.І. Цивільно-правова проблематика термінології "дорування органів"	147
Головський С. Правове регулювання питань вакцинації в Україні та інших країнах світу	150
Костик Е. Питання перегламуєнтованості сурогатного материнства в Україні	156
Миколаєнко О.О. Соціальна інклюзія як доступ до забезпечення прав людини	163
Шига В.І. До питання про суб'єктний склад трансплантації	169
Росул О.М. Новели правового регулювання трансплантології в Україні	174
Синдєба Н.І. Теологічні та юридичні аспекти клонування	181
Селебичка Ю.В. Тенденції правового регулювання клонування за законодавством України та міжнародним правом	189
Трупаєв В.С. Проблеми клонування: міжнародний та національний досвід	196
Манзюк І.І. Деякі аспекти порівняння поняття трансплантація та донорство	198

9. Чувакова О.А. Преступления против основ национальной безопасности Украины // Общая и Особенная части : учебник / под ред. заслуженного деятеля науки и техники Украины, доктора юрид. наук, проф. Е.Л. Стрельцова. Харьков : ООО "Одиссей", 2002.

10. Хавронюк М.І. Злочини проти основ національної безпеки України Кримінальне право України. Особлива частина : підручник (Ю.В. Александров, О.О. Дудоров, В.А. Клименко та ін.) / за ред. М.І. Мельника, В.А. Клименка. Київ : Юридична думка, 2004.

11. Хавронюк М.І. Злочини проти основ національної безпеки. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України від 8 квітня 2001 р. / за ред. М.І. Мельника, М.І. Хавронюка. Київ : Канон, 2001. 1104 с.

СМАРТ-КОНТРАКТИ В МЕДИЦИНІ¹

Комп'ютерні технології не стоять на місці, з кожним роком вони все більший вплив мають на різні сфери, в тому числі на сферу медичної діяльності. Слід зазначити, що смарт-контракти та блокчейн представляють майбутнє охорони здоров'я та медицини. Незважаючи на те що технології знаходяться на початковому етапі, немає сумніву, що вони надають пацієнтам можливості і забезпечують їх різноманітними можливостями і правами. Одним із напрямів оптимізації в сфері охорони здоров'я є розвиток та закріплення у законодавстві смарт-контрактів ("розумні контракти"), оскільки такі контракти являють собою опосередкований інструмент, який неможливо підробити і котрий є однаково та одночасно доступний всім учасникам блокчейну.

Смарт-контракти охоплюють шифрування високого рівня та безпеку, тому користувачі можуть бути впевнені, що їхня інформація є конфіденційною, безпечною та захищеною від хакерських атак.

Щоб забезпечити безпеку та конфіденційність інформації про пацієнтів та інших важливих клінічних даних, зручно би було використовувати смарт-контракти. Смарт-контракти можуть бути реалізовані на консорціумі, що забезпечить блокчейну, для аналізу та обміну даними, вони допомагають зберегти дані в незмінному стані, вони забезпечать надійне та прозоре зберігання даних пацієнтів.

Смарт-контракт – це комп'ютерний протокол, призначений для цифрового виконання контракту. Смарт-контракти використовують розподілену книгу для зберігання контрактів. Вони в будь-якому вигляді, по формі подібні цивільно-правовим договорам – за винятком того, що зберігаються в Інтернеті всередині блокчейну. Звичайно, можна зазначити, що більшість спо-

¹ Булеца Сібілла Богданівна, доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри цивільного права та процесу ДВНЗ "Ужгородський національний університет"

живачів сказала б, що контракт, який зберігається в Інтернеті, буде надзвичайно вразливим; однак це не стосується смарт-контрактів, оскільки вони зберігаються в блоці. Блокчейн захищений, оскільки інформація у блокчейні зберігається в декількох блоках, що утрудняє хакерів втручатися в інформацію, яку містить блокчейн. Крім того, блокчейн захищений криптографічним протоколом, учасникам певного блокового ланцюга потрібний ключ для того, щоб зробити перешкоди для забезпечення безпеки. Тому він є безпечним і контракти в ньому захищають права та інтереси споживачів, і тому блокчейн готовий внести зміни у сфері охорони здоров'я.

Інформація та запис про стан здоров'я пацієнта повинні бути закодовані і закріплені за допомогою ключа. Це робить дані більш убезпеченими. Надходження медичного лікування можуть бути закодовані і збережені в блокчейні схожим чином, як і дані користувача. Все це буде автоматично перенаправлено до страхової компанії. Це полегшить завдання страховій компанії, скоротивши процес дослідження страхового випадку. І не тільки це, але й у сфері охорони здоров'я, дані пацієнта та багато іншого.

Надання пацієнтам контролю за їхніми даними буде складатися з технології блокчейн та криптографічних методів. Дані можуть бути водняними знаками, так що витіки даних можна простежити до винного джерела. Blockchain гарантує, що дані не можуть бути змінені, він пропонує довіру та конфіденційність.

Смарт-контракти також дадуть змогу зберігати медичні записи та інформацію про пацієнта у цифровій книзі. Таким чином, пацієнти можуть переходити з однієї лікарні в іншу без необхідності заповнювати численні форми, оскільки вони можуть дозволити бажаним, довіреним лікарям переглядати свої медичні записи на мережі Blockchain. Відстеження діяльності по лікуванню пацієнтів для цілей страхових виплат буде також більш раціоналізовано за допомогою смарт-контрактів. Коли мережа повідомляється про консультацію або операцію, вона негайно передає платежі відповідним організаціям. Крім того, смарт-контракти допоможуть у сприянні стандартам та відповідності нормативним документам. Зміни до стандартів і процедур можуть бути негайно оновлені на мережі Blockchain без особливих труднощів.

Медичні записи пацієнтів є дуже цінними у двох важливих випадках. По-перше, їхня структура та вміст можуть зробити діагноз або порушити діагноз, і вони є критичними для уникнення вживання ліків, на які пацієнт має алергію. По-друге, дані про здоров'я пацієнтів можуть бути використані в маркетингових цілях або навіть зловмисними цілями зовнішніми суб'єктами, саме тому так важливо захистити ці дані. Надання пацієнтам контролю над їхніми даними складатиметься із суміші технологій блокчейн та останніх криптографічних методів.

Дані можуть бути зіпсовані якимось ідентифікованим способом, також відомим як водняний знак, так що витік його можна простежити до винної сторони.

Слід зауважити, що після передачі даних учаснику не існує способу гарантувати, що ці дані не будуть скопійовані або передані. Тим не менш пацієнти

можуть вимагати від суб'єктів та установ підписання зобов'язання, що вони будуть видаляти свої дані після того, як початкова мета їх отримання буде виконана. Це легко зробити: установа цифровим способом підписує повідомлення, що містить зобов'язання, і пацієнт зберігає це зобов'язання (якийсь онлайн сервер також може зберігати його). Якщо установа використовує дані за згодою пацієнта, підпис може слугувати доказом у суді.

Визначу, що технологія блокчейн також має можливість революціонізувати спосіб, у який донори органів співпадають з пацієнтами, які потребують трансплантації. Ця нова інфраструктура передбачає революційний шлях для пацієнтів по навігації у сфері охорони здоров'я.

Таким чином, за смарт-контрактами в медицині майбутнє. Впровадженні смарт контактів в практику є актуальним і надає можливість захистити інформацію про пацієнтів, про їх стан здоров'я, діагноз та призначене лікування.

RECHT AUF GESUNDHEITSSCHUTZ ALS KATALOGISIERTES GRUNDRECHT UND FREIHEIT IM VERFASSUNGSSYSTEM DER SLOWAKISCHEN REPUBLIK¹

EINLEITUNG

Das Menschenrecht gibt es, weil es Menschen gibt, in Einvernehmung mit der Auffassung von I. Kant, dass der Mensch alleine der Zweck seines Handelns ist und in Einvernehmung mit der explikativen Sicht von R. Alexy zur Begründung der Menschenrechte.²

Die sich aus den menschenrechtlichen Normen ergebende Verpflichtung des Staates hat eine zweifache inhaltliche Bedeutung, welche in drei Qualitätsebenen signifikant ist. Ausgedrückt mit den Begriffen: *respektieren, beschützen und erfüllen*. *Respektieren* bedeutet seitens des Staates auf jegliche Handlungen im Bereich der Grundrechte und Freiheiten eines Einzelnen zu verzichten, was eine *negative Verpflichtung des Staates* darstellt und *beschützen und erfüllen* bedeutet seitens des Staates gesetzgebende, administrative und weitere Maßnahmen anzunehmen welche sicherstellen, dass die Grundrechte und Freiheiten in einem höchstmöglichen Maße geltend gemacht werden können, was eine *positive Verpflichtung des Staates* darstellt.³

¹ Korn Ferdinand, JUDr.,PhDr.,ThDr.,PhD, Fachassistent, Universität DTI, Dubnica nad Váhom, Slowakische Republik

² Korn, F.: Ústavné podmienky obmedzenia základných práv a slobôd a ukladania povinností. Pastel. 2015, str.16.

³ Somorová, E.: Ústavná úprava základných práv a slobôd a jej perspektívy. In: Orosz, I., a kol.: Ústavný systém Slovenskej republiky (doterajší vývoj, aktuálny stav, perspektívy). UPJŠ Košice, 2009, str.168 a nasl.

Наукове видання

**ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВ ЛЮДИНИ
ЧЕТВЕРТОГО ПОКОЛІННЯ
У СИСТЕМІ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я:
матеріали Міжнародної науково-практичної конференції
(12 квітня 2019 року, м. Ужгород)**

Під загальною редакцією

С.Б. Булеци, Я.В. Лазура, М.В. Менджул

Статті подано в авторській редакції

Комп'ютерний набір авторів збірника

Художньо-технічне редагування *О. Гаркуша*

Дизайн обкладинки *Н. Веклюк*

Комп'ютерна верстка *О. Гаркуша*

Підписано до друку 25.04.2019

Формат 60x84/16. Папір офс.

Гарнітура Minion Pro. Друк офсет.

Умов. друк. арк. 11,62.

Тираж 300 прим. Замовлення № 3-19.

Видавництво Олександри Гаркуші

Свідоцтво серія Зг № 23 від 06.09.2005 р.

м. Ужгород, вул. Погорелова, 4

тел. (0312) 66-49-38

3 46 **Забезпечення прав людини четвертого покоління у системі охорони здоров'я** : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (12 квітня 2019 р., м. Ужгород) [Текст] : зб. наук. ст. ; [під заг. ред. С.Б. Булеци, Я.В. Лазура, М.В. Менджул]. – Ужгород : Видавництво Олександри Гаркуші, 2019. – 202 с.

ISBN 978-617-531-193-6

У науковому збірнику опубліковано матеріали Міжнародної науково-практичної конференції “Забезпечення прав людини четвертого покоління у системі охорони здоров'я”, що відбулася 12 квітня 2019 р. на базі ДВНЗ “Ужгородський національний університет”.

Для наукових та науково-педагогічних працівників, докторантів, аспірантів, студентів правничого напрямку, юристів-практиків, усіх, хто цікавиться питаннями юриспруденції.

УДК 364-787.82-054.73(043.2)